

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

18-19 ЛЮТОГО 2021 РОКУ

М. ЗАПОРІЖЖЯ

Редколегія:

Боярська Л. М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І. Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю. В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сенетий Д. П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М. О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К. А. – викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (18-19 лютого 2021 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 180 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

- Not all students at their place of residence (especially in rural areas) have the appropriate equipment and quality Internet access to use distance learning opportunities;

- Some students are not disciplined, properly motivated and responsible, and therefore do not always get in touch on time;

- The need to develop and update methodological support for distance learning;

- Impossibility in full-time form to fully form practical skills and abilities of students, which they receive in the process of practical classes. This problem is most relevant for medical schools because the medical student must hear, see, touch the patient and take an active part in its diagnosis and treatment.

- Also, most foreign students from India went home to India during quarantine, which made their distance learning difficult. The difference in time was a problem: if in Ukraine classes start at 8 o'clock in the morning, in India at that time it is already 11.30.

Quarantine is not a reason to stop the educational process. Summarizing the above, the crisis caused by Covid-9 gave elite, traditional universities, on the basis of their own campuses, a unique opportunity to receive a system of complete online education. Were it not for the crisis, such a test would be impossible? In general, the positive experience of stakeholders is very valuable if you want to develop a new paradigm of education, but you need to make a lot of effort to solve existing problems - both existing and possible.

The coronavirus has indeed raised many important issues in higher education. And to turn problems into opportunities, universities must already closely monitor how effectively they implement distance learning (including receiving quality feedback from both teachers and students). They must record and analyze both shortcomings and good results, share experiences with other universities. Now, distance learning is due to circumstances, although in reality it increases the availability of education, and blended learning – a combination of distance and full-time forms – may well become our future. However, for this purpose today we must actively work on the lessons learned and ensure the quality of such education.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІV КУРСУ ПРИ ВИВЧЕННІ «ПЕДІАТРІЇ» ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ ОСВІТИ

*Мазур В. І., к. мед. н., доцент кафедри факультетської педіатрії,
Запорізький державний медичний університет*

Вдосконалення професійної і моральної підготовки студентів йде через процес спілкування з викладачем та пацієнтом. Під час розвитку цифрових технологій дуже важливо не втратити взаємовідносини між людьми, особливо між студентом та викладачем, між пацієнтом та лікарем. Робота студентів під час практичного заняття є творчим процесом, особливо під час дистанційного навчання. Це повинно допомагати розвивати не тільки клінічне мислення, а й моральні та етичні якості.

У сфері освіти продовжує зберігатися гуманістичний підхід до навчання. Дуже важливим є емоційний аспект взаємодії викладача й студента. Його

необхідно зберегти під час дистанційного навчання. Вважається, що викладач керує навчальною діяльністю студента, але такий підхід до процесу навчання вже не задовольняє потреби на сучасному етапі. Викладання здійснюється за допомогою організації навчального матеріалу (програм, підручників, навчальних посібників та ін.), особливе значення в дистанційній освіті мають алгоритми дій в різних ситуаціях, розроблені електронні схеми, якими керує не тільки викладач, але й студент. Взаємодія викладача і студента завжди передбачає передачу теоретичних і практичних знань. Дуже часто навчання при дистанційній освіті зводиться просто до повідомлення інформації, яку треба запам'ятати, або вирішити тести і отримати за них бали. Всі види діяльності студентів, викладача повинні сприяти вирішенню педагогічних завдань. Велику роль відіграє групова робота. Вирішення завдань за алгоритмами, виконання завдань on-line без контакту з хворою дитиною та її батьками не сприяє розвитку чуйності, спостережливості, співчуття. Відсутність контактів з «реальними» пацієнтами під час занять не допоможе також досягти віри в свої знання, клінічного мислення. Контакт з «реальним» пацієнтом сприяє також процесу самовиховання студента, коли він засвоює основи деонтології разом з одержанням знань, умінь.

Викладач повинен не тільки інформаційно навантажувати студентів, а й осмислювати та обговорювати з ними різні ситуації, роблячи акцент на морально-етичні та деонтологічні проблеми, особливо при дистанційній формі навчання. Цьому допомагають навчальні фільми за темою заняття з відображенням спілкування лікаря та хворої дитини, її батьками. Велике значення має спілкування викладача та студента під час виконання індивідуального завдання, проведення консультацій, коли вирішуються не тільки педагогічні та професійні питання, а йде виховна робота, вирішуються психологічні проблеми. У студентів формується співчуття до дитини, доброзичливість, вміння керувати своїми відчуттями. Все це відіграє роль у розвитку комунікативних навичок майбутнього лікаря, культури спілкування, як з хворою дитиною та її батьками, так і між членами студентської групи.

Постійне використання гаджетів призводить до зменшення спілкування, коли можна відчувати переймання співрозмовника, його розгубленість, емоції. Дуже важливо показати хворому свою небайдужість, співпереживання, додати віри в одужання. Більш правильно це робити при реальному контакті з пацієнтом, дивлячись йому в очі, взявши дитину за руку. Але нажаль, цього не можна зробити при дистанційній формі навчання. Віртуальний пацієнт не вирішує питань живого спілкування з його психологічними проблемами. Тому викладач, дистанційно спілкуючись зі студентами, повинен наводити приклади зі своєї практики, не забувати про відчуття гумору. Але й не треба забувати про лікарські помилки, які розглядаються не тільки, як варіант кейсу, але й з реальної практики. При цьому не забувати про психологічні та емоційні аспекти. Неприпустима байдужість. Про це повинні пам'ятати майбутні лікарі, навчаючись дистанційно. Використання високих технологій навчання в практичній діяльності лікаря не виключає спілкування з пацієнтом. При цьому і викладачі, і студенти повинні пам'ятати про етичні та деонтологічні норми при спілкуванні з хворими дітьми та їх батьками. Тому на дистанційних практичних заняттях викладачі повинні давати не тільки «сухі» теоретичні викладки та

алгоритми, а й приклади з клінічної практики про відносини між пацієнтом та хворим у різних випадках перебігу хвороби.

Висновки:

1. Процес медичної освіти повинен орієнтуватися не тільки на отримання професійних знань і навичок, але і на виховання людяності, особливо в умовах дистанційного навчання.

2. Пріоритет у вихованні студента під час дистанційної освіти належить викладачу.

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Мегрелішвілі М. О., к. філос. н., доцент кафедри суспільних дисциплін,
Запорізький державний медичний університет*

Тривалий карантин, викликаний пандемією Covid-19, вніс свої корективи і у функціонування сфери української освіти, зробивши навчання на певний строк повністю дистанційним. Оскільки пандемія не подолана, то можливість повністю дистанційного навчання може будь-якої миті знову стати дійсністю. Відтак, виникає потреба проаналізувати переваги і недоліки подібної форми навчання, щоб забезпечити більшу його ефективність.

Крім загальних особливостей, що притаманні викладанню більшості дисциплін у закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання, були і специфічні, притаманні викладанню філософії. Розглянемо їх на прикладі проведення лекцій і семінарів.

1. Проведення лекцій через Microsoft Teams. Серед переваг лекцій онлайн можна виділити, передусім, можливість надати більше навчального матеріалу, за один і той самий часовий відрізок у порівнянні з традиційною лекцією. Час звільняється за рахунок того, що лектор не відволікається на можливі зауваження студентам, що виникають протягом півторагодинної лекції, не витрачає час на перевірку присутності студентів. Замість того система фіксує, хто і коли під'єднався до лекції. Лектору достатньо лише завантажити і переглянути файл із присутніми студентами. Крім того, оскільки лекції записуються, то є можливість їх переглянути самому викладачу, щоб потім вдосконалити. Погляд на себе з боку дозволяє проаналізувати зміст і структуру лекції, виявити зайві жести, слова-паразити (на що не звертається увага у процесі читання лекцій). Головний недолік такої форми навчання в тому, що викладач не бачить зворотної реакції, тобто те, що під час традиційної лекції спонукає його пояснити якісь положення більш докладно, якщо по очах видно, що студенти не зовсім розуміють навчальний матеріал. Крім того, не видно, чи взагалі студенти слухають лекцію. Звідси, постає питання, наскільки ефективно засвоюється її зміст. Проте, ті студенти, які зацікавлені в отриманні знань, при онлайн лекціях отримують певні переваги. Вони можуть переглянути їх пізніше, якщо щось не встигли зафіксувати або сумніваються, чи зрозуміли вони правильно.

2. Проведення семінарських занять через Microsoft Teams. Їх реалізація можлива, як у формі безпосереднього онлайн заняття з заздалегідь підготовленими студентам усними відповідями на питання, так і у формі